No. 2543 Zaterdag 15 October 1932. 49ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.-- bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad : Pastorie San Mateo, Tel. 413
Administratie : St. Thomas-college Tel. 550.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50 voor elken regel meer 10 cts.

Sociale Wetgeving.

Maandagavond 3 October is de Ontwerp verordening tot regeling der winkelsluiting met één tegenstem door den Kolonialen Raad aangenomen.

Ofschoon de Heer Eskes, volgens het verslag van de „*Amigoe*", het geen sociale wet gelieft te noemen, laat het er dan geen zijn van den eersten rang, zijn wij er toch blij mee, en begroeten ze als een eerste stap op het gebied van sociale wetgeving.

Volgens ditzelfde verslag, schijnen er bij sommige leden omtrent de sociale wetgeving nog vreemde, o.i. verouderde denkbeelden te heerschen.

Zoo verkondigde de Heer Eskes, dat de in behandeling zijnde wet wil doorgaan voor een sociale wet van den eersten rang, maar op den keper beschouwd is de verordening slechts het gevolg van een actie der kooplieden, die ongewenschte concurrentie willen uitschakelen.

Conclusie : dus geen sociale wet.

Volgens onze bescheiden meening gaat deze conclusie te ver.

Aangenomen dat de wet een gevolg is van de actie der kooplieden om ongewenschte, naar veler opinie, oneerlijke concurrentie, uit te schakelen, zal die Heer Eskes het met ons toch wel eens zijn, dat ongewenschte, oneerlijke concurrentie een sociaal euvel is ; en dat dus een wet, die strekken moet om dat euvel te bestrijden, een sociaal karakter heeft, dus met reden een sociale wet mag genoemd worden.

Als we de geschiedenis der sociale wetgeving in Nederland en elders nagaan, dan zien we dat het meerendeel der bestaande sociale wetten niet tot stand is gekomen door het initiatief der regeeringen, maar door de actie van een of andere politieke of sociale groep, met het doel een of ander sociaal euvel te bestrijden.

Hier is het precies zoo gegaan.

Doch er is nog meer.

Afgezien van de actie der kooplieden om het sociaal euvel der ongewenschte concurrentie te beteugelen, heeft er bij het Bestuur, bij de indiening van het ontwerp, nog een ander, zuiver sociaal doel voorgezeten, uitgedrukt in deze woorden : „Het is noodzakelijk, dat elke winkelier en zijn personeel per etmaal voldoenden tijd overhouden voor rust, ontspanning, familieleven enz."

Juist door de intentie van den wetgever en de strekking van de wet zelve wordt een wet gestempeld tot sociale wet.

Volgens het verslag van de „*Amigoe*", durft de Heer Eskes deze dikke woorden van toelichting niet onderschrijven.

Want volgens hem heeft het Bestuur geen recht om een particulier winkelier te dwingen rust te nemen, spreker noemt het een stoute stelling.

Hiermee komen we tot het hart der kwestie : in hoever is staatsbemoeiing geoorloofd ?

Wij zijn het met Spreker gloeiend eens, dat in 't algemeen de staatsbemoeiing op het gebied van individueel en privaat recht, vooral waar het de arbeidsregeling geldt, niet wenschelijk is, wijl zij aanleiding geeft tot overheersching en dwingelandij.

Dit neemt echter niet weg, dat er gevallen zijn, waarin de Staat niet alleen het recht, maar tevens een plicht heeft tusschenbeide te komen.

Dit is de gezonde harmonische maatschappij-leer, die in alle beschaafde landen, minstens in praktijk, gehuldigd wordt.

Wanneer door de vrije uitoefening van het recht, door de vrije uiting van het individueele leven, het algemeen belang of recht van den maatschappelijk zwakke in 't gedrang komt, is het recht, maar ook plicht van den Staat om in te grijpen. De Staat toch is van nature de beschermer van den zwakke en den maatschappelijk mindere.

Paus Leo XIII heeft het zoo helder uiteengezet. „Het is goed, zegt hij, dat de Staat den enkele burger noch het het gezin in zich doet opgaan ; het recht eischt, dat èn aan den enkeling èn het gezin vrijheid wordt gelaten, om ongestoord datgene te doen, wat zij vermogen, indien slechts het algemeen belang niet uit het oog wordt verloren en niemand daarvan nadeel ondervindt.

Komt dus het algemeen belang van een of andere groep in het gedrang, dan heeft de Staat het recht in te grijpen, zeker als het blijken mocht, dat door het particulier initiatief deze belangen niet naar behooren kunnen behartigd worden.

We weten wèl, dat de zoogenaamde liberale school niets van deze staatsbemoeiing hebben moet; dat zij maar liefst alles wil overlaten aan het vrije initiatief en de onbelemmerde concurrentie. Doch ook de Heer Eskes beschouwt dit blijkbaar als een overwonnen standpunt.

Eerlijk geeft hij toe, dat, wanneer het personeel te weinig rust heeft, en door onderling overleg of particulier initiatief men niet tot voldoende rust kan komen, het bestuur mag ingrijpen.

Hiermee lijkt ons echter zijn verdere uitspraak, n.l. dat het bestuur geen recht heeft om een particulier winkelier te dwingen rust te nemen, in tegenspraak.

Eischt het algemeen belang van een bepaalde groep meer rust om zich behoorlijk te kunnen wijden aan de familie of voor een behoorlijke ontspanning, dan is o.i. het bestuur in zijn volle recht zulks voor te schrijven en wettelijk te regelen ; — zeker wanneer het particulier initiatief daarin gefaald heeft.

Dit is hier het geval.

Meermalen reeds zijn er stemmen opgegaan, en pogingen aangewend, om langs particulieren weg en bij particulier initiatief winkelsluiting te regelen. Al deze pogingen hebben gefaald en zijn afgestuit op den onwil van enkelen, die er niet van wilden weten.

De zaken zoo staande, is het volgens onze bescheiden meening, het volle recht van het bestuur deze zaak wettelijk te regelen ; — en gezien de behoefte van alle ondergeschikten aan voldoende rust, die zij door particulier initiatief niet kunnen verkrijgen, zelfs een plicht.

Dat door zulk een wettelijke regeling een of ander particulier belang in het gedrang komt, is van zelf sprekend. Dit gebeurt trouwens bij alle wetten, en zeker bij sociale wetten. Doch eenieder zal moeten toegeven, dat dit particulier belang wijken moet voor het algemeen belang.

VERAX.

„Obscurantisme" en „Ignorancia".

Het is ongelooflijk en haast onverklaarbaar hoe een zekere klasse van lieden, wier eigen levensbeschouwing gebaseerd is op *obscurantisme* en *pseudo-wetenschap*, met een weergalooze onbekrompenheid en verkwisting juist deze twee woorden uit hun vocabulaire bij voorkeur aanhalen, om hun haat en afkeer te typeeren, tegen de katholieke kerk, terwijl juist de kath. kerk de grootste vijandin is van *obscurantisme* en *ignorancia*.

Wat is ignorancia ? Philosophisch beschouwd noemt men *ignorancia*, of onkunde : het *schuldig* gemis aan *verplichte* kennis. Onkunde is dus niet hetzelfde als *nescientia* of onwetendheid, dat is eenvoudig, iets niet kennen, wat men ook geen verplichting heeft te moeten kennen, zooals men spreekt van de onwetendheid van een kind, of ook van een kleermaker of barbier, die b. v. niet op de hoogte zouden zijn van een bepaald studievak, b. v. van het financiewezen of van taalwetenschap e. d.

Doch wanneer iemand geplaatst is in een betrekking, waar dergelijke kennis vereischt wordt, dan kan men van *ignorancia* spreken. B. v. een journalist, die over dergelijke vraagstukken zou schrijven, zonder er zich voldoende ingewerkt te hebben, zou wel degelijk het brandmerk van *ignorancia* verdienen.

Obscurantisme. — Wie noemt men mannen van het obscurantisme ? Men kan ze in het Hollandsch het best noemen : duisterlingen, dompers, vijanden van verlichting en beschaving, en meer speciaal hebben de lieden, in wier mond dit woord als bestorven ligt, dan den katholieken klerus op het oog. Dat zijn volgens hen, de dompers en duisterlingen bij uitnemendheid. — In Holland hebben die woorden in die beteekenis op den kath. klerus toegepast, vrijwel hun burgerrecht verloren. Hier doen ze nog altijd opgeld. Het is zoo gemakkelijk, men herhaalt die woorden van tijd tot tijd. De klerus is weer voor eenigen tijd zwartgeverfd. Bewijzen is niet noodig. Er zijn altijd wel eenigen, die er geloof van hechten. Voltaire vindt nog wel navolgers in zijn systeem en er zijn altijd nog wel eenige onnadenkenden, die maar eenvoudig slikken, zonder vóóraf te proeven.

Het is meer dan 25 jaar geleden, dat de vroegere Rabijn der Portugeesche Israëlitische gemeente alhier de Eerw. Heer J. H. M. CHUMACEIRO in het Curaçao-nummer (1905) van *Neerlandia* van het Alg. Nederlandsch Verbond op bl. 156 het volgende schreef :

„Men moet niet uit het oog verliezen, dat sedert Europeesche macht „hier gevestigd is geworden, de R.K. „Geestelijkheid zorg heeft gedragen „voor de opleiding en ontwikkeling „der lagere volksklasse en aan diezelfde R.K. Geestelijkheid hebben wij „het dus te danken, dat de beschaving, hoewel gebrekkig, onder de „verscheidene rassen, die, sedert de „ontdekking van het eiland, hier woonachtig waren, het standpunt heeft bereikt, dat zij thans inneemt. Alhoewel „de kiemen door de Spaanschen geestelijkheid gelegd zijn, en mogelijk met „onze gevoelens en denkbeelden niet „vereenstemmen, moet men wel bedenken, dat de R.K. Geestelijkheid thans, „bijna zonder uitzondering in Nederland is geboren en dat zij, buiten „kijf, hare Spaansche ambtgenooten „in karakter en kennis verre overtreft."

Die beschaving is inderdaad gedurende de eerste twee eeuwen na de vestiging alhier der Europeesche macht uiterst gering geweest, ook de invloed, die van de R. K. Geestelijkheid uitging, was maar zeer luttel, omdat er meestal maar één enkele, soms geen enkele R. K. Priester aanwezig en door de schuld en tegenwerking van 's lands bestuur en de onwilligheid der plantage-eigenaars er volstrekt geen weldadige en beschavende invloed van den priester op het volk kon uitgaan. Eerst bij de komst van Mgr. Niewindt in 1824 krijgen de zaken een meer gunstige, ofschoon nog lang geen onbelemmerde, wending. ——

Als het waar is, wat de Eerw. heer Chumaceiro in 1905 schreef, dat de Spaansche geestelijkheid in karakter en kennis toen zoo verre bij de Hollandsche Geestelijkheid alhier werkzaam, ten achter stond, moet men niet vergeten, dat dit juist te wijten was aan de kerkvolging, het sluiten der seminaries en de opeenvolgende revoluties en de confiscatie der kerkelijke goederen gedurende een eeuw lang in de vroegere Sp. bezittingen, waardoor een degelijke opleiding der geestelijkheid totaal onmogelijk was gemaakt.

Zij, die der Spaansche geestelijkheid dus „obscurantisme" en „ignorancia" verwijten, mogen eerst wel een *mea culpa* zeggen en bedenken, dat zij zelf daartoe door de vervolging der kerk het meest toe hebben bijgedragen.

Er is nog een derde woord, waarvan door dezelfde lieden misbruik gemaakt, waarvan de juiste beteekenis niet begrepen of grovelijk misduid wordt en dat is het woord : *gewetensdwang*.

Ik ken geen hatelijker woord, en geen hatelijker zaak, als door dit woord aangegeven. Het had reeds lang uit de wereld verdwenen moeten zijn ; en in dezen tijd van vrijheid past het [illegible] niet meer.

Het is niet meer of minder dan een aanranding van het heiligste wat de mensch bezit, zijn geweten. Het geweten is voor den mensch de heraut van God, die hem leert wat te doen en wat te laten. Wie volgens zijn geweten handelt, is een man van eer.

In den laatsten tijd is van zekere zijde dit woord weer eens opgeduikeld, en is het gebleken, dat sommige menschen er een heel eigenaardige opvatting van op nahouden.

We willen een vraag stellen ; de lezer moge zelf het antwoord geven.

Wie maakt zich schuldig aan gewetensdwang ?

Hij die iemand met redelijke argumenten tracht te overtuigen en te overreden, om te handelen *volgens* zijn geweten ; of hij die met mooie beloften en aanbiedingen iemand tracht over te halen om te handelen *tegen* zijn overtuiging ?

Wij, katholieken, trachten onze menschen te overtuigen, van hun plicht, om volgens hun overtuiging hun kinderen naar de katholieke school te sturen. Dit is een plicht, zoo goed en zoo zwaar als ieder andere katholieke plicht, wellicht nog zwaarder als de andere, om de gevolgen die hij heeft voor de toekomst van het kind ; dus niet maar een plicht die men kan vervullen of nalaten, naar gelang men verkiest, maar een die ons is opgelegd door God zelf, omdat hij voortvloeit uit het recht van het kind, dat door het H. Doopsel is aangenomen tot kind van God, om als zoodanig te worden opgevoed. Het onderwijs is een essentieel deel van de opvoeding ; moet dus ook, wil men aan het recht van het kind op een godsdienstige opvoeding niet te kort doen, noodzakelijk op godsdienstigen grondslag gebaseerd zijn.

Dit voorop gezet, is het voor een katholiek van zelf sprekend : het katholieke kind op de katholieke school.

Dit is het recht van het kind, en de plicht van de katholieke ouders is het, dat recht te eerbiedigen.

Ouders die aldus handelen, handelen volgens hun geweten en volgens hun overtuiging.

Daartegenover, zijn er anderen, die bij katholieke ouders de deur plat loopen, en met allerlei mooie en vleiende beloften, — beloften van vrije kleeding, voeding en vervoer, deze trachten over te halen, om niet, *volgens hun geweten en overtuiging*, hun kinderen naar de katholieke school te sturen, — maar, *tegen hun geweten en overtuiging in*, naar de niet-katholieke, om niet te spreken van anti-katholieke school.

Wie maakt zich nu in deze schuldig aan gewetensdwang ?

De lezer moge zelf oordeelen.

De Dominikanen en de Wetenschap.

Tegenover de Katholieke Kerk worden soms eigenaardige praktijken in toepassing gebracht.

Tegenover de Kath. Kerk schijnt nu eenmaal alles geoorloofd.

Men staat verbaasd over de onkunde en dwalingen omtrent leer en geschiedenis der Kath. Kerk waaraan men zich schuldig maakt, en dat bij personen, die geroepen zijn anderen voor te lichten. Een ergelijk staaltje kwam ons daarvan weer dezer dagen onder de oogen.

In het mooie en meest gezaghebbende tijdschrift voor Onderwijs en Pedagogie : *Ons eigen Blad*, uitgegeven door de Fraters van Tilburg onder redactie van frater S. Rombouts, vonden we in de eerste September aflevering bl. 460 daaromtrent de volgende bijzonderheden.

In het boek van J. RIEMENS-REURSLAG en R. YZER : *Groei* dl. I.

De ontwikkeling der opvoedkundige denkbeelden, komt ook een artikel voor over de Middeleeuwen, een tijdperk van duizend jaren.

In 17 bladzijden wordt dit tijdperk besproken door Mevr. Dr. J. V.D. BERG van EYSINGA-ELIAS.

Ook voor deze Schrijfster blijven de middeleeuwen donker, ofschoon ze genadig toegeeft, „dat zij niet zoo duister zijn alswel eens aangenomen wordt."

Natuurlijk wanneer men weinig of niets van zoo'n tijdvak afweet, zal het wel altijd en voor iedereen duister zijn. De kerstening en beschaving van de heidensche volken van Europa, die in ieder geval door de kloosterlingen der Katholieken Kerk geschiedde, schijnt dus blijkbaar door deze schrijfster niet den naam van opvoeding en beschaving waardig te worden gekeurd. Zelfs een omschrijving, wat principieel onder opvoeding en beschaving verstaan wordt, komt in 't artikel niet voor.

Maar het wordt nog erger.

Donker blijven de Middeleeuwen ondanks het schitterende licht der scholastieke wetenschap, zelfs wanneer die haar hoogste bloei bereikt. Van de Dominikanen en St. Tomas maakt de schrijfster zich af met de volgende tendentieuse zinnetjes : „De Dominikanen zijn de groote bestrijders geweest van de Albigensen en Waldensen in Zuid-Frankrijk, in zekeren zin voorloopers van het Protestantisme, die door een kruistocht te vuur en te zwaard zijn uitgeroeid en verder door de inquisitie der Dominikanen zijn vernietigd. Behalve aan de inquisitie hebben de Dominikanen zich gewijd aan het onderwijs : de groote S c h o l a s t i k u s van de Parijsche universiteit, T o m a s v a n A q u i n o, behoorde tot hun orde"

Ziedaar alles. Een minder onvolledige appreciatie van deze verdienstelike orde is wel nauwelijks denkbaar. 't Lijkt wel op verzuurde humor, dat „zich wijden" aan de vernietiging van ketters en tevens aan de wetenschap.

Liever dan op alle „Groei"-slakken zout te leggen, staan we bij dit punt, de beteekenis der beroemde middeleeuwsche bedelorde, even stil. Weliswaar hebben we er ook reeds in het eerste deel van onze historische P e d a g o g i e k over gesproken —een boek dat de auteurs van „Groei" niet schijnen te kennen, evenmin als de meeste andere Roomsche werken over dit bij uitstek Roomsche tijdperk — maar we moesten ons daar beperken en beschikten toen niet over de studie van den bekenden specialist (Rijksarchivaris) Dr. S c h o e n g e n, die thans voor ons ligt: D e o n t w i k k e l i n g v a n h e t h o o g e r o n d e r w i j s i n d e M i d d e l e e u w e n.

Hadden de samenstellers zich met de geschriften van dezen auteur, die ook zij toch, blijkens een paar uitlatingen en literatuuraanwijzingen, weten te waardeeren, beter vertrouwd gemaakt, de Middeleeuwen zouden er niet zóó poover zijn afgekomen. Nu moeten ook zij op zich toepassen de afstraffing, die Schoengen op blz. 103 van de bedoelde studie aan tegenstanders toedient en die aldus luidt :

„Aan den naam van een Dominikaan is nu eenmaal de bijsmaak van inquisiteur en kettermeester verbonden, en zelfs de H. Dominicus kunnen onze tegenstanders zich moeilijk voorstellen zonder „den Widerschein der Scheiterhaufen", (den gloed van den brandstapel.) Aan den anderen kant vindt men thans nog in bijna alle schoolboeken, dat de Kerk het lezen van den Bijbel in de volkstaal heeft verboden. En wanneer men het een met het ander in verband brengt, dat ziet men in den geest de zonen van St. Dominikus als echte „Domini canes" — speurhonden des Heeren — jacht maken op de arme middeleeuwsche leeken, die in het bezit waren van bijbels in de volkstaal, om dan èn menschen èn bijbels op den brandstapel te kunnen brengen. Dergelijke dingen pleegt men thans nog op te disschen, nadat het sedert tientallen van jaren op grond van wetenschappelik onderzoek vaststaat, dat het juist Dominikanen zijn geweest, die in één eeuw tijds (1226—1330) de eerste Fransche, Italiaansche, Spaansche, en omsteeks 1450 Duitsche en Armeniesche bijbelvertalingen hebben vervaardigd."

Beperken we ons echter tot het onderwijs, en wijzen we er allereerst op, dat de Dominicanen-orde de eerste onderwijsorde is geweest. Naast de wereldlijke klerus waren vóór de dertiende eeuw de Benediktijnen de eigenlijke leermeesters van Europa en tevens de vertegenwoordigers der wetenschap. Toch stichtte St. Benediktus zijn orde niet om een keurbende te vormen voor de verbreiding der wetenschap. Zelfheiligiag was het feitelijke doel en pas door de hervormingen van K a s s i o d o r u s kwam de zorg voor de cultuurschatten der oudheid en voor het onderwijs op het voorplan. Bij de Dominicanen echter lag van den beginne af de beoefening der wetenschap in de bedoelingen van den Stichter. „Vóór Dominicus", aldus de bekende historikus D e n i f l e, „bestond er in het avondland geen enkele orde, die in haar regels of konstituties een voorgeschreven plan voor de beoefening der studiën bevatte ; de orden als zoodanig en krachtens haar oorspronkelijke konstituties beoogden nog niet den toeleg op de wetenschap, laat staan dat zij die door voorschriften zouden geregeld hebben. In de kloostergeschiedenis is de orde der Predikheeren de eerste die door statuten de studiën geregeld en bevorderd heeft. Deze koerswijziging in de kloosterwetgeving is toe te schrijven aan de gezamenlijke aktie van den H. D o m i n i c u s en Paus H o n o r i u s III.

Inderdaad, de orde brak met het geheele studieplan, niet alleen van de Benediktijnen, maar ook met dat der Reguliere Kanunniken (van St. Augustinus en Chrodegang van Metz) en der Norbertijnen. Van ouds was het gebruikelijk, met het oog op de instandhouding der kloosters, kinderen reeds op zeer jeugdigen leeftijd op te nemen en die geleidelijk voor de monastieke staat op te leiden : dat waren de p u e r i o b l a t i, dikwijls kortweg o b l a t e n genoemd, of de c a n o n i c i s c h o l a r e s. Met dit systeem brak de stichter der Dominikanen, in navolging van de Norbertijnen. Reeds de Dominikaansche konstituties van 1228 bepaalden, dat niemand vóór zijn achttiende jaar als novice mocht opgenomen worden. En wat hier vooral merkwaardig is : aan de opname moest voorafgaan een onderzoek niet alleen naar de zedelijke hoedanigheden

van den kandidaat, maar ook naar zijn wetenschappelijke ontwikkeling. Op de volgende generale kapittels werd deze bepaling eerder verscherpt dan verzacht, en in 1240 waarschuwden de vaders van het generale kapittel uitdrukkelijk tegen de opname van jonge en ongeletterde broeders. Zoo, zegt Schoengen, bespaarde de orde de krachten die ze anders voor het geven van onderwijs aan knapen noodig gehad zou hebben.

Het zou echter verkeerd zijn te meenen, dat de orde geleerdheid nastreefde om de geleerdheid. Studie, wetenschap was slechts een middel van het hoofddoel der orde: zuivering en behoud van het geloof en redding der zielen. Daaruit is te verklaren, dat de studie der godgeleerdheid heel sterk op den voorgrond kwam, en de vrije kunsten en de filosofie niet als vakstudie mochten beoefend worden, doch slechts in dienst der theologie. Ieder klooster zorgde voor zijn eigen bevolking, ook onder wetenschappelijk opzicht; de lektor of leermeester, onderworpen aan den prior, had de opleiding der broeders in handen, en het heele klooster was feitelijk een school. Daarom verschilde ook de dagorde geheel van die in andere instellingen gevolgd werd: alles was ingericht voor en dienstbaar gemaakt aan de studie. Zonder uitzondering moesten de broeders aan de theologische lessen deelnemen, ook de prior niet uitgezonderd, en zelfs bij de keuze en inrichting der geestelijke of kerkelijke oefeningen was met de studie rekening gehouden. Een der statuten luidde: „Alle getijden zullen in de kerk vlug en zonder slepen der lettergrepen gebeden worden, opdat de broeders de devotie niet verliezen en de studiën er niet in 't geringste onder lijden." Zoo'n voorschrift, zegt Schoengen wel terecht, was tot dan toe iets ongehoords in de wetgeving der religieusche orde.

Ook de bepaling, dat niemand tot openbaar leeraar mocht worden aangesteld, tenzij na een voorbereidende studie van tenminste vier jaar theologie, was iets volstrekt nieuws. De studie ging echter boven het program der gewone kloosters uit. Daarom stichtte de orde in iedere provincie eigen studiehuizen, studia generalia en solemnia, die in den waren zin van het woord ordesuniversiteiten kunnen genoemd worden. Alleen zij, die door buitengewone capaciteiten uitmuntten, werden tot deze hoogescholen toegelaten, na aanwijzing der overste. In tegenstelling met de overige confraters werden ze studentes genoemd, en voor hun onderhoud en de aanschaffing der noodige boeken en hulpmiddelen moest de heele provincie zorg dragen. Ze stonden onder het oppertoezicht van den magister studentium, en hun taak was, niet alleen zich het overgeleverde kwantum geleerdheid eigen te maken, maar vooral het zelfstandig indringen der materie: ze waren de pioniers en wegbereiders. Ze moesten zich geheel aan de studie geven en mochten niet door andere bezigheden daarvan worden afgehouden. De huisregel gold voor de student alleen tot aan de deur der cel: daarbinnen was hij vrij. Naar eigen verkiezing kon hij zijn tijd indeelen en desgewenscht zelfs de uren van den nacht aan de studie besteden. De officiëele tekst der theologische studie was in de Middeleeuwen de Bijbel. Hij bleef dat ook voor de Dominikanen, ja, door de intensievere bestudeering hiervan hebben zij zich juist de grootste verdiensten verworven. „Aan de Dominikanen komt de eer toe", zo schrijft Vercellone, „het eerst de illustere voorbeelden van een Origenes en St. Hieronymus te hebben gevolgd door een intense beoefening der gewijde kritiek".

(Wordt vervolgd)

BERICHTEN.

Dubbel Zilveren Jubileum op Aruba, 1907 — 15 Oct. — 1932.

Zaterdag, 15 October vieren 2 Eerw. Zusters Dominicanessen op Aruba het feit, dat Zij zich 25 jaar geleden door de Religieuze Professie aan God toewijdden in de kapel van het Moederhuis der Congregatie van de H. Catharina van Siena te Voorschoten n. l. Zr. Ma. Emiliana en Zr. Ma Dosithea.

Zr. Ma Emiliana (Mejuffr. E. J. M. Verhoeven) werd den 11den April 1887 te Gemert geboren.

Na haar Professie hervatte Zij haar studie, om zich — na behaald Diploma — aan de Opvoeding en het Onderwijs der jeugd toe te wijden. Zr. Emiliana is één van het 1ste zestal Dominicanessen, die naar Aruba trokken, om aldáár het Onderwijs over te nemen van de Congregatie der Zr. Franciscanessen van Roozendaal. Eind November, 1909, verlieten de Eerw. Zusters Franciscanessen die op de Playa en de Noord werkzaam waren geweest voor goed Aruba.

Onder geleide van de Zeer Eerw. Moeder Regina kwamen de Zusters Dominicanessen den 21sten Dec. 1909 op Aruba aan, om den 1sten Januari 1910 de leiding van genoemde Scholen op zich te nemen. Sindsdien is onze Jubilaresse onafgebroken bij het Onderwijs op Aruba werkzaam geweest en wel in de 4 verschillende parochies.

De Eerw. Zusters Ma Dosithea (Mejuffr. S. W. F. van der Steen) geboren te Rotterdam den 19den Juli 1886 werd eveneens na Haar Professie voor het Onderwijs bestemd.

Toen op de Scholen van de Playa en de Noord uitbreiding van het Personeel een gebiedende eisch werd, beloofde de Algemeene Overste der Zrs. Dominicanessen zoo spoedig mogelijk 2 Zusters te zullen zenden.

Zr. Dosithea was één der beide uitverkorenen.

Den 2den Juni 1911 kwamen Zij op Aruba aan.

Ook Zij was sinds haar komst onafgebroken bij het Onderwijs op Aruba in functie.

Volgens belofte belastten de Zrs. Dominicanessen zich zoo spoedig mogelijk met het Onderwijs in de beide andere parochies van het eiland, n. l. Sta Cruz en Savoneta.

Aan onze beide Zilveren Bruiden werd de School te Savoneta als haar werkkring aangewezen, toen de overige Zrs. Franciscanessen eind 1915 voor altijd afscheid namen.

Zr. Ma Emiliana werd 1 Januari 1916 tot Hoofd en Zr. Ma Dosithea tot Onderwijzeres dier School benoemd. 7 jaar bleven zij daar samen werkzaam, totdat omstandigheden verandering van personeel noodzakelijk maakten. Tegenwoordig is Zr. Ma Emiliana Hoofd van de School te Sta Cruz, terwijl Zr. Dosithea diezelfde functie op de Noord waarneemt.

Wij wenschen de beide Jubilaressen van harte geluk, en spreken de hoop uit, dat zij, onder Gods zegen, nog jaren haar zoo verdienstelijk werk tot heil per Arubiaansche Jeugd mogen voortzetten.

„St. Genesius".

Geslaagd voor het examen Machineschrijven: H. Pereira, C. Servage, E. Marugg, I. Moron, N. Curiel, A. Martijn, E. Dovale, R. Maceris, A. Maduro, J. Chatlein, J. Lasten, O. Nieuw, W. Römer; leerlingen van St. Thomascollege.

Consul J. J. Ecker ✠.

Het corps consulair van Panamá en Curaçao heeft het verlies van een hoogst verdienstelijk lid te betreuren, nl. van den Heer John J. Ecker, consul der Nederlanden te Panama, welke betrekking hij sinds een lange reeks van jaren en met eere bekleed heeft. Hollanders en Curaçaoenaars, die Panamá bezochten, getuigden om strijd zijn groote hulpvaardigheid, aan vreemdelingen die zijn medewerking inriepen. De Regeering van Koningin Wilhelmina waardeerde zijn verdiensten door zijn benoeming tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau.

Ook was de Heer de Ecker gerechtigd tot het dragen van de onderscheidingsteekenen van de Gustaaf Wasaorde van Zweden.

Ongeveer twee maanden geleden was de Heer J. J. Ecker naar Holland gegaan, om in den Haag bij een bekend oogspecialist een operatie van de cataract aan de beide oogen te ondergaan. Na het welslagen deze operatie vertrok de Heer E. naar Amsterdam, om weer met de boot naar Curaçao terug te keeren. Nog vóór zijn vertrek werd hij daar door een ernstige longontsteking aangetast, die zijn vertrek eigenlijk onmogelijk maakte. Tegen het advies van vrienden en doctoren in, heeft de Heer Ecker zijn reis toch dóórgezet. Begeleid door een zuster verpleegster ging hij 11. Vrijdag 7 October aan boord van de Simon Bolivar, doch reeds Maandagavond kwam hier het radiographisch bericht dat de Heer Ecker 11. Zondag aan boord van dé S. Bolivar is overleden. Alle maatregelen waren echter getroffen, zoodat het lijk hierheen vervoerd wordt.

Wij bieden aan zijn weduwe Mevr. Cath. Ecker—van Son en dochter en aan zijn broeder den Heer G. P. Ecker, consul van Peru, alhier, onze oprechte deelneming.

Meer waardeering.

No. 52. van 3 Sept. van de Haagsche Dameskroniek *Wat wij op Curaçao beleven door Winnie (en hoe het er bij ons uitziet* met 2 kiekjes. Wij lezen daarin: „Ook is het niet waar, dat men in de winkels geen Hollandsche opschriften ziet, zooals ik ergens las, en dat de chauffeurs in de stad geen Hollandsch verstaan. De spreektaal op Curacao is het Papiementsch, een mengelmoes van Spaansch, Engelsch, Nederlandsch enz. Op de scholen wordt echter Spaansch, Engelsch en Nederlandsch geleerd, zoodat een beetje ontwikkelde Curacaoenaar vrij goed Nederlandsch en Engelsch spreekt.)

Een oud-bekende.

Onder de leergangen, enz, October — April 1932 — 1933 van de volksuniversiteit in den Haag, vinden wij wij vermeld „*Zwerftochten door West-Indie, Venezuela en Suriname door Dr. W. C. N. van der Steen*, Oranje Societeit, Prins Hendrikplein 15. Aantal lessen 6, aan te vangen 11 October.

(Kol. Weekbl.)

Boekenschouw.

JOANNES DE LAET. *Iaerelyck verhael van de verrichtinghen der geoctroyeerde West-Indische Compagnie in Dhertien Boecken.* Tweede deel Boek IV — VII, 1672 — 1630, door S. P. l'Honoré Naber, met 2 kaarten, 2 portretten en 2 Platen. 1932. Bij Mart. Nijhoff. f. 12. 50 in linnen.

Eveneens verschenen bij Mart. Nijhoff, den Haag:

Prof. Dr. KNAPPERT. Geschiedenis van de Nederlandsche Bovenwindsche Eilanden in de 18 eeuw. 308 bl. met 2 kaarten en 4 platen gr. 8o. Prijs 6 fl. in linnen 7.50 fl.— overdruk van de artikelen-reeks uit de *West-Indische Gids.*

Een goed machientje.

Elders in dit blad komt de advertentie voor van een „Stopmachine". Dit machientje is ongetwijfeld van veel nut. Het toestel, dat we ten sterkste aanbevelen, kan door een kind gehanteerd worden, zoodat kousen of kleeren die stuk zijn, vlug en goed worden, gestopt of versteld. Het valt niet te ontkennen dat dit machientje in elk huishouden zelfs bij 'n vrijgezel, onschatbare diensten kan bewijzen: men hoeft het slechts enkele oogenblikken te laten werken, en wat onherstelbaar leek, komt netjes gestopt of versteld voor den dag.

De „*Stopmachine*" die in korten tijd weg gebaand heeft op alle markten, kan beschouwd worden als onmisbaar in elk huishouden, daar ze een onwaardeerbare hulp is voor de zorgvuldige en zuinige huismoeder.

De firma Patent Weaver, Aribau, 226, Barcelona, levert de „*Stopmachine*", vrij van onkosten, voor den billijken prijs van f 7.50.

Bedenk wel de voordeelen die deze machine U kan verschaffen, en bij bestellingen aan onze firma, wees zoo goed daarbij melding te maken van „*Amigoe di Curaçao*". 4—6

De orkaan op St. Eustatius.

Vorige week gaven wij een verslag van een onzer Sabaansche abonné's over de verwoesting, die de laatste orkaan op Saba heeft aangericht.

Ook St. Eustatius is niet gespaard gebleven maar gelukkig is de omvang der schade op dit eiland niet zoo ernstig als op Saba.

Wanneer men per schip het eiland nadert, valt het den kenner van Statius op, dat de orkaan veel van de schoonheid van het eiland heeft vernietigd. De „*Quill*" die vroeger met zijn prachtig donker groen het eiland beheerschte is nu een grauwe vulkaankegel. Geen blad meer aan de boomen. Hoewel het eiland aan natuurschoon hierdoor veel heeft ingeboet, heeft de storm gelukkig over de bevolking niet dien nood gebracht, waarin de Sabaneezen verkeeren. Het grootste deel van de vlakte tusschen Quill Little mountains, waar sweet potatoes, yams en andere veldvruchten groeien, is gespaard gebleven, terwijl het geteisterde bouwland over eenige maanden weer vruchten zal dragen. Dit neemt niet weg, dat het voor de minder bedeelden, wier grondje is verwoest, gedurende 2 a 3 maanden een harden dobber zal zijn in hun onderhoud te voorzien.

De huizen, die verwoest werden, waren van dien aard, dat de schade, die de eigenaars daardoor leden, in geld uitgedrukt, niet noemenswaard is. Daar echter ook deze eigenaars tot de slecht-gesitueerden behoorden, blijft het voor hen een droeve gebeurtenis.

Het ergste onheil is wel gekomen over het vriendelijke zusterhuis. De waranda en een groot deel van het huis zijn weggeslagen. Gelukkig waren op dat oogenblik de eerw. zusters niet thuis, daar ze eenige minuten te voren naar Pastoor de Groen waren gegaan om hulp te vragen voor het sluiten van de kerk. Ook de school is ernstig beschadigd en mist een groot stuk van het dak.

Alles bij elkaar genomen, heeft de armere bevolking van Statius het grootste aandeel gehad in de weeën van de orkaan. Het geld, dat Zaterdagavond zoo mild is toegevloeid bij de uitvoering van den Heer Boskaljon en zijn muziekgezelschap, zal ook aan de Statianen goed besteed zijn.

Het eiland *St. Martijn* heeft alleen zware storm gehad, die wel veel angst, maar geen schade veroorzaakt heeft. De kern van den orkaan is niet over, maar langs het eiland gepasseerd.

De orkaan op St. Eustatius.

Pastoor N. de Groen schrijft ons van St. Eustatius:

Zondagavond 25 Sept. begon de barometer te zakken en de hemel in het Noordoosten te betrekken. Om 1 uur 's nachts begon de regen met vlagen te vallen, die voortdurend in kracht en hevigheid toenamen. Niet geheel gerust heb ik om 4 uur 's morgens den barometertoestand nog eens opgenomen en weer wat lager bevonden. Om klaar te zijn voor de dingen, die komen zouden, heb ik om half zes de H. Mis gelezen. De wind en de regen werden steeds heviger, zoodat ik om 7 uur besloot alles goed af te sluiten; de Zusters zorgden voor de school en ik voor kerk en huis. Nauwelijks daarmede klaar, heb ik de Zusters bij mij in huis genomen.

Het was half acht. Juist op tijd waren de Zusters bij mij binnen, want even later werd de gaanderij van het Zustershuis aan den Klifrand uit elkaar geslagen. Het een volgde het andere.

Spoedig bood ook het dak geen weerstand en werd tegelijk met het dak de school uit mekaar en weggeslagen. Groote brokstukken vlogen overal heen.

Een stuk maakte een gat in het dak van de kerk, een ander in het keukendak, een ander sloeg de zware schoorsteen naar beneden. Alles viel vlak naast de pastorie waarin we zaten opgesloten. Tot overmaat van ramp braken 2 zware blinden van de Kerk aan de Zuidkant en bliezen twee ramen aan de Noordkant open. Met behulp van de politie en enkele mannen probeerden we ze weer te sluiten, doch het was levensgevaarlijk. Na mislukte pogingen besloot ik maar om de kerkramen open te zetten om de den wind, die horizontaal was er doorheen te laten waaien.

Om het Allerheiligste in veiligheid te brengen, kroop ik er gauw mee door een raam naar huis, en daar wachten we met het keldergat open, op iets ergens wat, Goddank, uitbleef. Ik was bevreesd, dat het uit elkaar gewaaide schooldak ons dak zou vernielen.

Om 10 uur nam de storm af; de barometer ging naar boven, — het gevaar was geweken.

Wat 'n vreeselijke verwoesting aanschouwden onze oogen, zoowel in de kerk als in zustershuis en school!

In de kerk ramen stuk, het H. Hartbeeld aan gruizelementen, kerkelijke gewaden zoo goed als alle bedorven door den regen; geheel de inboedel van het Zustershuis vernield, — in de school de meeste schoolbehoeften bedorven door het water; reuzenboomen op het erf ontworteld, het geheele hek rondom het erf tegen den grond. Goddank, hebben de gebouwen van kerk en huis betrekkelijk weinig geleden. De zusters hebben zoolang een onderdak gevonden in het Gouvernementhuis.

Met alle macht zijn we aan 't werk gegaan, om te herstellen wat te herstellen was, zoodat 5 October de school weer gedeeltelijk in gebruik kon genomen worden.

De Orkaan op Porto Rico.

Iedereen herinnert zich nog, welke treurige gevolgen de cycloon van 1928 voor onze missie in Puerto Rico had.

Heel wat eigendommen werden vernietigd of zwaar beschadigd in al onze parochies. Met heel veel inspanning en opoffering is men er nauwelijks ten volle in geslaagd de geleden schade te herstellen, of een nieuwe ramp komt weer nieuwe schade aanbrengen. De cycloon der laatste week heeft alleen het Oosten en Noordelijk gedeelte van het eiland geteisterd, zoodat gelukkig onze parochies in het Zuid-Westen niets hebben geleden. Maar in Bayamon er Cataño is de verwoesting des te grooter geweest.

In de eerste parochie werden twee kapellen, waarvan ééne in gewapend beton gebouwd, totaal verwoest en een andere, ook zoo gebouwd, staat op invallen. Kerk en huis hebben niet noemenswaard geleden, maar de school is tamelijk erg beschadigd.

In Cataño bleven huis, kerk en school zonder dak, zoodat ook de waterschade buitengewoon groot is.

Volgens ruwe schatting bedraagt de schade zeker 25.000 dollars.

Onze sympathie gaat hartelijk uit naar onze zwaar beproefde confraters. Moge de goede God ze sterken om na drie groote rampen, een zware aardbeving en twee verwoestende cyclonen in den korten tijd van eenige jaren dien moed niet te verliezen.

„De Sport"

Wegens het te laat inkomen van de mededeelingen van de *Cur. Voetbalbond*, konden deze niet meer in 't Bijblad worden opgenomen.

Wij verzoeken beleefd, deze berichten, overeenkomstig de afspraak, niet later dan *Dinsdagmorgen* in te zenden.

Weerberichten.

De atmospherische storingen deze week door de Amerikaansche weerbureaux geseind, hebben in het Antillengebied een groote onrustheid veroorzaakt. De Bovenwinden bleven geheel vrij van stormachtige winden, terwijl daarentegen het Westen van de Caraïbische zee, en een gedeelte van de Golf van Mexico nog geteisterd werden door atmospherische storingen en tropische stormen.

Hier merkten we er weinig van, alleen in zooverre dat er nu en dan een regenbuitje loskwam, althans in de stad van weinig beteekenis, Maandag morgen en Dinsdag namiddag 5 uur zag de lucht er uit, of heel Curaçao onder een plasregen zou bedolven worden. Doch alles dreef weer weg en de lucht klaarde weer op. Dat alles was een tegenvaller. Op sommige plaatsen in de buitendistricten o.a. Santa Marta en Westpunt vielen mooie regens. Woensdag op het middaguur vielen er Westelijk van den Grooten Berg tot aan Westpunt in het geheele Benedendistrict zware regens gepaard met een hevig onweer; waarvan in de stad in het geheel niets gemerkt werd. Op S. Willebrordo viel toen tusschen 12 en 3 ongeveer 75 m.M., op Wespunt 40 m.M.

Vele dammen loopen nu reeds over, wat met sommige in zeven jaar niet meer gebeurd is. Naar wij vernemen heeft men reeds bijna overal geplant of is men er nog druk mee bezig.

Jeffie Leito. ✠

Donderdag middag overleed op Santa Rosa Jeffie Leito, baas-metselaar, die zoowel bij den eersten bouw (1905), als hij den tweede bouw in 1913 en bij den derden bouw in 1924 van het St. Elisabeth's Gasthuis als baas-metselaar gefungeerd heeft. Ook aan andere groote bouwwerken der R. K. Missie heeft hij een werkzaam aandeel genomen.

Wij zullen dankbaar zijn verdiensten herdenken.

Attentie.

Wegens plaatsgebrek moesten eenige berichten en advertenties en een ingezonden stuk tot de volgende week blijven rusten.

De „Aruba Grafico."

Van Aruba werden we dezer dagen in eens verrast met drie nrs. van een nieuwe courant *Aruba Grafico*, waarvan de Redacteur is WALTER OBERBACH, aldaar. Het eerste nummer verscheen Zaterdag 24 Sept.

Het bevat veel advertenties, veel Engelsch en Spaansch en verders eenige Amerikaansche cliché's.

De tekst bevat hoofdzakelijk buitenlandsch nieuws. Alleen in No 3 komen voor het eerst eenige politieberichten van Aruba voor. In het eerste nr. verklaart de Redacteur te hopen voortaan elken Zaterdag te zullen verschijnen, maar het schijnt toch wel met een diepe zucht met de mogelijkheid in het vooruitzicht, dat hem dat misschien niet zal gelukken.

Van onzen kant accepteeren we volgaarne ruil met ons blad.

Uitvoering van Sta Cecilia ten bate van de slachtoffers der stormramp.

Nauwelijks was 't bekend, dat de storm ook onze eilanden had geteisterd, of de heer J. P. BOSKALJON nam het initiatief de slachtoffers ervan ter hulp te komen. Met behulp van het Bestuur en Dames van het Roode Kruis werd een muziekavond georganiseerd. De heer BOSKALJON met z'n bekende Harmonie Sta. Cecilia zorgde voor de muziek, de Dames van het Roode Kruis voor de afwisseling en het plaatsen der kaarten.

Zaterdagavond was een uitgelezen gezelschap samengestroomd in de Stadsschouwburg, voor de aangekondigde uitvoering, die vereerd werd door de tegenwoordigheid van Zijne Exc. Gouverneur van SLOBBE en Familie.

De Heer H. M. CHUMACIERO, ondervoorzitter van de Afd. Curaçao van het Nederl. Roode Kruis, sprak een welkomstwoord, waarna hij in 't kort het het schoone doel in van het Roode Kruis uiteenzette. Om zijn belangrijkheid en tevens om onze lezers meer met het doel van het Roode Kruis bekend te maken, nemen wij gaarne dit gedeelte uit de rede van heer Chumaceiro over:

„Door uwe aanwezigheid geeft U ons niet alleen het bewijs van Uw sympathie voor onze jonge Afdeeling, maar ook de overtuiging, dat U ons wilt helpen in ons streven naar het edele doel van het Roode Kruis. n.l. *Hulp aan de menschheid te verleenen.*

Het is wel waar, dat men over het algemeen denkt, dat het Roode Kruis slechts ten doel heeft, hulp aan de gewonden op de slagvelden te verleenen, maar, zooals U zeker bekend, werden de werkzaamheden sedert de oprichting van deze philantropische Vereeniging, in het jaar 1864, steeds uitgebreid.

Hier op Curaçao hebben wij eerst gemeend, een Afdeeling van het Roode Kruis te moeten oprichten, slechts ten doel hebbende: *Eerste hulp bij ongelukken op den weg te verleenen*,— maar het duurde niet lang of wij zagen de noodzakelijkheid in, onze werkzaamheden uit te breiden; en hier staan we nu voor een geval, waar wij in dien geest moeten handelen.

Door de laatste storm in de Caraibische Zee, hebben onze Bovenwindsche Eilanden, als ook een klein gedeelte van ons eiland, in de buitendistricten veel schade geleden en werd onze Afdeeling verzocht hare medewerking te verleenen tot het slagen van een uitvoering ten bate der geteisterden."

Het was een aardige gedachte om direct na de rede van den Heer Chumaceiro het voor hem gesproken woord te illustreeren door een levendige, artistieke groep van de Roode Kruisdames in de uitoefening van haar taak: eerste hulp bij ongelukken.

De Heer Boskaljon had zijn stukken met zeer veel zorg gekozen. Zijn bekwame leiding en de naam van St. Cecilia stonden er ons borg voor dat ze keurig werden uitgevoerd. Het luid applaus, dat telkens weerklonk, was welverdiend.

Na de pauze, opende de Heer Emilio Lopez Henriquez met een schitterende voordracht in het Spaansch. De Heer Henriquez is geen onbekende, en we zijn er zeker van, dat er verschillende gekomen waren, hoofdzakelijk om hem te hooren. In levende taal schilderde hij de storm, de verwoesting er door aangericht, om daarna te doen optreden „*La Caridad*", door God gezonden om de geslagen wonden te heelen en de tranen te drogen.

Wij wenschen den Heer Boskaljon en de Dames van het Roode Kruis geluk met 't behaalde succes, en bedanken ze, namens de slachtoffers, voor hun edele daad.

Volgens ons van officieele zijde verstrekte inlichtingen werden voor deze uitvoering 421 kaarten verkocht, terwijl de onkosten aan deze uitvoering verbonden misschien het luttele bedrag van 25 fl. niet te bovengaan. Zeer zeker een mooi succes, waarin ook het dames-comité ruimschoots haar aandeel heeft gehad en allen lof toekomt.

De Heer en Mevrouw

J. E. M. Arends--Laclé

geven hierbij kennis van de geboorte van hun dochtertje

Clara Leonza Maria.

Aruba, 12 October 1932.

Heden werd ons een lief zoontje en broertje geboren,

Hendrik Jan

Mr. M. van Dijk.
M. van Dijk-van Cattenburch.
M. van Dijk.
A. van Dijk.

Willemstad, Curaçao, 13 October 1932.
Eenige en algemeene kennisgeving.

Radio-Amateurs.

De voetbalwedstrijd Belgie-Holland te Brussel zal Zondag 16 dezer van 14.40 tot 16.40 gmt (10.04 tot 12.04 v.m. Curacaotijd) worden uitgezonden door kortegolfzender der Rijkstelegraaf te Kootwijk.

De navolgende zenders worden bijgezet om 13.40 gmt (9.04 v.m. Curacaotijd).

P.C.K. golflengte 16.3 meter.
P.D.V. „ 24.8 „
P.C.X. „ 16.043 „

terwijl P.C.K. later zal overgaan op 28.8 meter.

Op 15 meter heeft op dezelfde tijden een proefuitzending plaats.

Resultaten worden gaarne ingewacht door den Heer D. Molenkamp, Directeur Landsradio en Telefoondienst.

„DE SPORT"

Mededeelingen van de Curaçaosche Voetbalbond.

Wedstrijd — Uitslagen.

1ste klasse	Republiek — Trekvogels	1 — 1
2de „	Bismarck — V. K. C.	2 — 0
Asiento-beker	Volharding — Trappers	0 — 1
„	Asiento — Transvaal	0 — 0
	(het lot besliste in het voordeel van „Transvaal")	
2de klasse	D. N. S. — Olympia	0 — 0

Nog te spelen 1ste klasse-wedstrijden:

Asiento — Volharding
Go Ahead — Trekvogels
Jong Holland — Republiek
Jong Holland — Trappers
Go Ahead — R. C. C.
Transvaal — Volharding
Go Ahead — Volharding

Wedstrijd Programma van

Zondag, 16 October.

MUNDO NOBO.

1ste klasse
Go Ahead — R. C. C.
4 uur 30.

2de klasse
Bismarck — Juliana
3 uur 15.

ASIENTO-TERREIN

Asiento-beker

Republiek — Trappers
4 uur 30.

Res. 1ste kl.
Transvaal 2 — Trekvogels 2
3 uur 15.

R. C. C.-TERREIN

2de klasse
Ajax — D. N. S.
4 uur 30.

JULIANA-TERREIN

2de klasse
De Ruiter — S. D. O.
4 uur 30.

Zondag 23 October.

MUNDO NOBO

1st kl. Go Ahead — Trekvogels
4 uur 30

2de kl. De Ruiter — V. K. C.
3 uur 15

ASIENTO-TERREIN

Eindwedstrijd „Asiento"-beker.

„Transvaal" —
Winnaar Republiek — Trappers
4 uur 15

2de. klasse.
D. D. V. O. — Juliana
3 uur precies

R. C. C. TERREIN

2de klasse.
Ajax — Morningstar
3 uur 15

JULIANA TERREIN

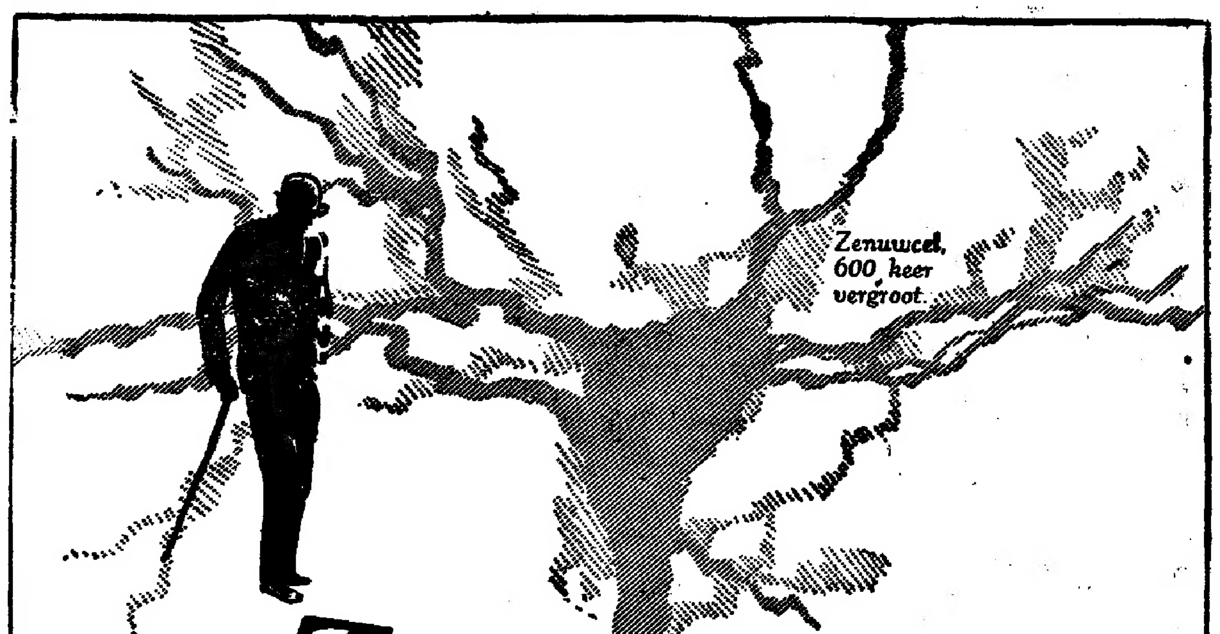
2de. klasse.
Hercules — Olympia
4 uur 30

Asiento-wisselbeker.

DEMI-FINALE	FINALE
1. 16 Oct. 4.30 Republiek Trappers	23 Oct. 4.15 Transvaal Winnaar 1

Competitie-standen per 9/10/'32.

1ste klasse	Gesp.	Gew.	Gel.	Verl.	Doelpunten voor	Doelpunten tegen	Punten	Gem.
Volharding	6	6	0	0	19	2	12	2.—
Jong Holland	7	6	0	1	18	4	12	1.72
Asiento	8	5	2	1	9	4	12	1.50
Transvaal	8	5	1	2	18	5	11	1.38
Trappers	8	4	2	2	12	5	10	1.25
Republiek	8	2	2	4	10	10	6	0.75
Go Ahead	6	2	0	4	4	14	4	0.66
R. C. C.	8	2	1	5	12	12	5	0.63
Trekvogels	8	0	2	6	4	23	2	0.25
M. S. Z.	9	1	0	8	4	33	2	0.22
Res. 1ste kl.								
R. C. C. 2	5	4	1	0	13	2	9	1.80
Republiek 2	4	2	2	0	5	2	6	1.50
Trappers 2	7	4	1	2	9	5	9	1.29
Jong-Holland 2	5	2	2	1	10	4	6	1.20
Asiento 2	7	3	1	3	6	14	7	1.—
Volharding 2	4	1	1	2	4	4	3	0.75
Transvaal 2	4	0	1	3	2	9	1	0.25
Trekvogels 2	4	0	0	4	2	9	0	0.00
2de klasse								
Bismarck	10	8	2	0	22	0	18	1.80
Juliana	8	5	2	1	12	3	12	1.50
De Ruiter	7	3	4	0	9	0	10	1 42
D. D. V. O.	9	5	2	2	14	8	12	1.33
Ajax	8	2	3	3	7	6	7	0.88
D. N. S.	8	2	3	3	4	8	7	0.88
Van Nes	7	2	2	3	4	8	6	0.86
V. K. C.	4	1	1	2	6	6	3	0.75
Olympia	8	1	4	3	2	8	6	0.75
Hercules	7	2	1	4	6	10	5	0.72
Morningstar	7	2	0	5	2	17	4	0.57
S. D. O.	7	0	0	7	0	12	0	0.00

Zenuwen

(zenuwslapte, gebrek aan eetlust, slapeloosheid.)

Uw zenuwen — in tegenstelling met Uw spieren b.v. – waarschuwen niet dadelijk wanneer ze vermoeid raken.

Pas als de laatste reserves aan zenuwkracht zijn opgebruikt, treden, tengevolge van de verzwakking der zenuwcellen, de waarschuwende verschijnselen van zenuwzwakte in, zooals: slapte, prikkelbaarheid, lusteloosheid, maagbezwaren, enz.

Geef dan Uw zenuwen wat zij noodig hebben om weer nieuwe kracht op te bouwen: Sanatogen, het zenuwsterkend voedsel bij uitnemendheid.

Sanatogen moet U goed doen – het bevat immers de natuurlijke bouwstoffen van zenuwkracht: phosphorus en geconcentreerd melkeiwit.

Met Sanatogen zult gij U spoedig flinker en krachtiger voelen – Uw zenuwslapte zal verdwijnen, Uw eetlust verbeteren en een gezonde slaap zal terugkeeren.

Meer dan 30 jaar hebben geneesheeren over de geheele wereld Sanatogen met succes als zenuwsterkend voedsel voorgeschreven – waarom zoudt gij het dan niet eens eenigen tijd gebruiken?

Begin er nog vandaag mee.

SANATOGEN

Het Zenuwsterkend Voedsel.

In alle Apotheken

NIEUWS!

DE STOPMACHINE.

Met dit toestel kan zelfs een KIND vlug en uitermate netjes kousen, sokken en alle soort van geweven stoffen, hetzij van zijde, katoen, wol of linnen STOPPEN en VERSTELLEN.

Onmisbaar in Elk Huishouden.

Men werkt er er gemakkelijk en prettig mee, en krijgt verrassende uitkomsten.

DE STOPMACHINE wordt geleverd met nauwkeurige inlichtingen over het gebruik ervan.

Bekroond met de gouden medaille op de Internationale Tentoonstelling van Barcelona, 1930.

Ze wordt, vrij van onkosten, geleverd tegen inzending van f 7.50, in bankbiljetten, chèque of internationaal postwissel aan

Patent Magic Weaver

Calle de Aribau, 226, Barcelona, España.

El paludismo—una enfermedad terrible de la que mueren millares de personas al año—se propaga únicamente por los mosquitos. Mate Ud. a estos asesinos y protéjase a si mismo y a sus niños—pulverice Flit.

Flit pulverizado mata moscas, mosquitos, pulgas, hormigas, polillas, chinches, cucarachas y sus huevos. Es mortífero para los insectos pero inofensivo para las personas. Fácil de usar. No mancha. No confunda al Flit con otros insecticidas.

Busque al soldadito en la lata amarilla con la faja negra

Pulverice **FLIT**

Para protección de Ud., el Flit se vende sólamente en latas selladas.

ALUMINUM LINE.

Geregelde vracht en passagiersdienst tusschen New Orleans, Mobile, **Port au Prince, Santo Domingo**, CURACAO, Puerto Cabello, La Guaira en PARAMARIBO, en **vandaar direct naar CURAÇAO** en New Orleans als volgt:

	Vertr. NEW ORLEANS	Aank. CURAÇAO	Aank. PARAMARIBO
SS. "AUSTVANGEN"	Oct. 8	Oct. 21	Oct. 28
SS. "VESTVANGEN"	Oct. 22	Nov. 4	Nov. 11
SS. "DALVANGEN"	Nov. 5	Nov. 18	Nov. 25

	Vertr. PARAMARIBO	Aank. CURAÇAO	Aank. NEW ORLEANS
SS "DALVANGEN"	Oct. 19	Oct. 22	Oct. 30
SS. "AUSTVANGEN"	Nov. 2	Nov. 5	Nov. 13
SS. VESTVANGEN"	Nov. 16	Nov. 19	Nov. 27

Cabine Klasse naar Paramaribo Fls. 125.—
Dekpassage naar Paramaribo „ 62.50
Cabine Klasse naar New Orleans „ 250.—

JOHN G. EMAN, Agent Aruba.

S. E. L. MADURO & SONS — Agenten.

De Ruyterplein. Tel: No. 72 & No. 505.

THE NEW-ZEALAND SHIPPING CO., LTD., SHAW SAVILL & ALBION CO., LTD.,

SNELSTE VERBINDING MET PASSAGIERS BOOTEN TUSSCHEN CURACAO EN

LONDEN	SS. "REMUERA"	(11.500 ton)	Nov. 20|21
SOUTHAMPTON	SS. "MATAROA"	(12.500 ton)	Jan. 3|4

S.S. "REMUERA" 1e. 2e. 3e. Klssse
S.S. "MATAROA" slechts CABINE Klasse £ 35 minimum.

PANAMA &	SS. "MATAROA"	(12.500 Ton)	Oct. 18/19
NEW-ZEALAND	SS. "RUAHINE"	(11.000 ton)	Nov. 1|2

slechts CABINE Klasse naar Panama £ 5.—
slechts CABINE Klasse naar New Zealand £ 42.—

PASSAGEPRIJZEN WORDEN BEREKEND VOLGENS DEN KOERS VAN DEN DAG.

John G. Eman — Oranjestad, Aruba.

S. E. L. MADURO & SONS — Agenten.

31 **De Ruyterplein 2. Telephoon: No. 72 & No. 505.**

Het merk voor den kenner van sigaren is en blijft

KAREL I

Welk een genot dat deze bij uitstek Hollandsche „FIJNE" sigaar óók op Curaçao verkrijgbaar is !!!!

Verkrijgbaar bij:

C. WINKEL & ZONEN	--	La Casa Rosada
G. TROOST	--	Handelskade
W. C. de JONGH	--	„ (Vriendenkring)
W. KOOLE	--	Damplein (Holl. Winkel)
J. J. van GIJN	--	Piscaderabaai
ARAUJO & Co.	--	Botica Nueva
M. VEAUMONT	--	Emmastad
L. RECK	--	Sunny Isle
J. C. van SON	--	Wilhelmina Plein (Hoek Columbusstr.)

VERTEGENWOORDIGERS:

4—6 **CURAÇAOSCHE HANDEL MAATSCHAPPIJ N.V.**

Compania Trasatlantica

Eerstvolgende afvaarten van Curaçao:
naar Pto. Colombia, Cristobal, PTO. LIMON PTO. BARRIOS, HAVANA, NEW YORK, Cadiz en Barcelona:

SS. „MAGALLANES" 10|11 Dec.

naar Pto. Colombia, Cristobal:

SS. „JUAN S. ELCANO" 9|10 Nov. 9|10 Jan.

naar Pt. Cabello, La Guaira, STO DOMINGO, San Juan, Canarias, Cadiz en Barcelona:

SS. „MARQUES DE COMILLAS" 18|19 Oct. 18|19 Dec.
SS. „JUAN S. ELCANO" 17|18 Nov. 17|18 Jan.

Passages naar New Orleans en andere plaatsen met overscheping in Cristobal, kunnen hier worden uitgereikt.

Alle inlichtingen te bekomen bij:

S. E. L. MADURO & SONS — Agenten.

De Ruyterplein No. 2. Telefoon No. 72 & 505.

Steunt Curaçaosche Industrie.

Vraagt steeds

SHELL-TOX

wanneer U een doeltreffende insecticide noodig hebt. Ze doodt vliegen, mieren, muggen, kakkerlakken, vlooien enz. enz.

Shell-Tox is Curaçaosch Fabrikaat.

E. & G. MARTIJN.

13—11 Agenten.

SHELL PRODUCTEN.

SHELL DRY CLEANER. **Detailprijs.**

Een onschadelijke vloeistof voor het verwijderen van vuil, olie of vetvlekken van alle soorten weefsels, Zijde, Crêpe de Chine, Crêpe Georgette, etc. etc. F. 1.50 per ½ L blik. „ 2.70 per 1 L blik.

SHELL FURNITURE POLISH.

Een boenwas voor meubels dat de beste resultaten geeft, met het geringste werk. „ 0.90 per 8 oz. blik.

SHELL CAR POLISH No. 1.

Een boenwas voor vernis, cellulose etc. „ 1.20 per 8 oz. blik.

SHELL CAR POLISH No. 2.

Een boenwas voor weefsels en leder „ 1.20 per 8 oz. blik

SHELL HOUSEHOLD OIL.

Een prima kwaliteit olie voor het smeren van naaimachines, gramophoons, rijwielen, ventilators, schrijfmachines, wetenschappelijke instrumenten, etc. etc. „ 0.50 per 3½ oz. blik.

Voor verdere inlichtingen wende men zich tot

de Agenten.

E. & G. Martijn.

Handelskade No. 12 - Telefoon No. 442.

Bovenstaande artikelen zijn te koop bij

Henry de Jongh.

Breedestraat No. 88 - Otrabanda.

11—13 Telefoon No. 316.

Bestrijd

Diarrhoea

met Kalzan, het Kalkvoedsel.

Diarrhoea wordt veroorzaakt door ontsteking van de darmwanden. Op zijn beurt is die ontsteking weer meestal het gevolg van overprikkeling der zenuwen, die in den darmwand uitmonden.

Met Kalzan zult gij Uw lichaam de kalk toevoeren noodig om de ontstekingen tegen te gaan, terwijl de kalk tevens een versterkenden, kalmeerenden invloed op de overprikkelde zenuwen heeft. Door deze dubbele werking zal Kalzan de diarrhoea krachtig bestrijden en bij een verstandig dieet, in korten tijd geheel overwinnen.

„Na gebruik van 6 tabletten daags werden (in 2 ernstige gevallen) de aanvallen van diarrhoea geheel overwonnen, zonder dat verder iets anders aan het dieet der patiënten was toegevoegd".

schrijft **Dr. Zuntz**, een bekend Hamburgsch geneesheer.

Kalzan zal bovendien de gezondheid van Uw geheele gestel ten goede komen, omdat het al die zwakte-toestanden overwint, die een gevolg zijn van kalkgebrek in het lichaam, zooals: algemeene zwakte, huiduitslag, overprikkelde zenuwen, tandbederf, enz.

Begin nog heden Kalzan te gebruiken.

KALZAN

Het kalkvoedsel.

In alle Apotheken

VERLOOFD:

Dora J. Jorna

EN

Karel H. Bode,

Leeuwarden
Curaçao.

15 October 1932.

Bijblad van de Amigoe di Curaçao van 15 October 1932.

AFDEELING WILLEMSTAD CURACAO

der

NEDERLANDSCHE PADVINDERS VEREENIGING.

GROEP I.

Schotsche Dassen).

Mededeelingen: Opgenomen in de Troep als nieuweling, Rudolf de Haseth.

Opgenomen in de Horde als Teerpoot Robert Suarez.

Spoorteeken: Wekelijks worden de Patr. Hoeken en Patr. Boeken gecontroleerd.

Werkt allen aan ons plan voor Kerstmis.

Dinsdag van 7 tot 8 u. STUDIE-PATROUILLE voor P. L's.

7.30 training en patrouille-besprekingen.

Woensdag van 4 tot 4 u. Zwemmen en training v.d. insigne's Zwemmer en Redder.

van 5 tot 7 u. gelegenheid voor insigne-training.

van 7 tot 8 u. gelegenheid voor aanmelding of kennismaking.

Donderdag van 4 tot 7 u. gelegenheid voor 3e of 2e klasse training.

Vrijdag van 6.30 tot 8.30 uur, PATROUILLE-BIJEENKOMSTEN voor *WOLVEN, ARENDEN, HERTEN* en *VOSSEN.*

Laatste half uur instructie van H|P/L. en Hopman. Vergeet het laatste voorval op Koerá-Piedra maar.

Zondag.

verzamelen om 6 uur op Groepterrein. Troep-bijeenkomst. Training in Pionieren. Spelen. Zang. Gymnastiek. Kampvuur-Verhaal.

Horde van Troep I.

Dinsdag

van 4.30 tot 7.30 GROOTE TOCHT!

Vrijdag

van 4.30 tot 6.30 Rimboe-Spelen en Petsier-Werk. Zang en Vuur-Race. Akeela vertelt een fijn verhaal.

Wij dob dob dob en vergeet de goede Daad niet.

WAT ZAL IK MET MIJN JONGEN DOEN?

Open brief van Sir Robert Baden Powell aan Ouders van Jongens.

Beste Mede-Ouders.

Over bovenstaande vraag breken vermoedelijk de meeste van ons, vaders, zich het hoofd. Ik veronderstel, dat het U als mij gaat en dat U het ook nogal een verantwoordelijk baantje vindt om de vader van een jongen te zijn. Ook al werkt de jongen goed op school, dan voelt men toch, als men eens terugkijkt op zijn eigen schooltijd en zulks in verband met de wijze, waarop men zich later een positie in de maatschappij moest verwerven, dat, hoewel hij wel voldoende lezen schrijven en rekenen zal leeren, er toch nog een paar dingen zijn, die hij niet leert en die toch voor het welslagen in het leven onontbeerlijk zijn.

Ik bedoel dingen als:

1. Karakter, d. i. het besef van eergevoel en eerlijkheid, standvastigheid en durf, zelfvertrouwen en opgewekte onzelfzuchtigheid, etc.

2. Handenarbeid en Vaardigheid, door middel van liefhebberijen, die op gezonde wijze de belangstelling van een jongen vasthouden en hem nuttig bezighouden.

3. Lichamelijke Ontwikkeling en gezondheid, met inbegrip van het vermijden van sexueele gevaren, enz.

4. Hulpvaardigheid tegenover anderen en plichtsgevoel tegenover de gemeenschap.

Dit zijn dingen. die aan den vader worden overgelaten of, zooals het maar al te vaak gaat als de vader een drukken werkkring heeft, aan den jongen, die zijn kennis dan maar hier of daar buiten school of werktijd moet oppikken.

Het resultaat is dikwijls, dat hij zich de kennis niet verwerft en hierdoor een mislukking wordt.

Het aantal uren, dat de jongen niet op school en vrij is om te werken of te spelen, is nogal belangrijk.

UREN PER WEEK.

Op school	Slapen.	Maaltijden.	Vrije Uren.
30.	70.	12.	56.

In die vrije uren kan hij veel goeds, doch ook veel kwaads leeren, dit hangt af van zijn omgeving en vrienden, of hij te wild is of te laks, eigenzinnig of onwillig, er is altijd wel iets, dat zijn vader graag verbeterd of veranderd zou zien.

De ouders voelen, det ze niet verantwoord zijn den jongen tot een luiaard te laten opgroeien, maar wat moeten ze doen?

Welnu, hier geef ik U één uitweg. De Padvindersbeweging is gesticht om de ouders in deze moeilijkheid tegemoet te komen en den jongen te helpen.

In deze beweging trachten we den jongen een goede omgeving te verschaffen met tal van activiteiten, spelen en werkzaamheden, die zijn belangstelling hebben en tegelijkertijd in hem de vier hierboven genoemde eigenschappen ontwikkelen, teneinde een Man van hem te maken en hem beter voor den levensstrijd voor te bereiden.

Het eenige doel der beweging is het vormen van gelukkige, vaardige en nuttige burgers. Wij hebben niets te maken met militaire oefening, wij wij maken onderscheid tot welke maatschappelijken stand of godsdienstige secte de jongen behoort en wij hebben geen politieke richting.

De beweging is over de geheele wereld verspreid en telt thans plus minus 4 millioen leden, aangesloten bij het Internationaal Bureau.

Men heeft mij gevraagd, wat ik voor had met het oprichten en bevorderen van de Padvinders-Beweging. Ach, ik weet het eigenlijk zelf niet, behalve dan, dat ik er een intense sympathie had voor het ontzaggelijk aantal jonge kerels, die het leven ingaan, onvoorbereid en niet in staat hun eigen kano zelf te pagaaien, met het gevolg, dat ze een ellendig bestaan leiden, van geen nut voor henzelf en of voor iemand anders. En toch hebben ze allen een lichaam, een verstand en een ziel waarmede ze, met vorming en training, tot gelukkige, welgeslaagde mannen en goede burgers van hun land hadden kunnen opgroeien.

Ik zou U dus willen voorstellen om als ge accoord gaat met de organisatie, het doel en de methode der Beweging, Uw jongen aan te moedigen om zich bij een troep Padvinders aan te sluiten en om voor zijn vaardigheids-insignes te gaan werken.

Hij zal ongetwijfeld prettig vinden om deel uit te maken van die groote Broederschap en gij hebt de voldoening te weten, dat hij zijn vrije uren niet langer verlummelt, doch dien tijd gebruikt om zich te oefenen een gezond, gelukkig, welgeslaagd mensch te worden.

Wenscht ge meerdere inlichtingen over dit onderwerp, dan zal ik U deze met genoegen verschaffen, indien U mij even wilt schrijven,

Met vriendschappelijken groet,
get. Robert Baden Powell.

(Voor Curaçao wordt meerdere inlichtingen gaarne verstrekt door Groepleider M. v. d. Maarel Jr. Plantersrust Willemstad.)

Aruba.

INGEZONDEN.

Buiten verantwoordelijkheid der Redactie, zoowel wat vorm of inhoud als wat strekking betreft. De kopy wordt zelfs bij nietplaatsing nimmer teruggegeven.

Met groote verbazing heb ik kennis genomen van eenige alinea's uit het ingezonden stuk van den Heer Eman in Uw blad dd. 1 October 1932, waar hij een kant noch wal rakend verhaaltje opdischt omtrent een betreurenswaardig voorval op Koninginnedag, waarbij het tot een botsing is gekomen tusschen de politie en het publiek, terwijl hij zich zelfs bevoegd en gerechtigd acht om uit dit verhaaltje conclusies te trekken, die in de eerste plaats één politieagent in het bijzonder en ten tweede een geheel korps in het algemeen veroordeelen ongeschikt te zijn voor de aan opgedragen politiedienst.

In de eerste plaats zij het mij vergund eenige opheldering omtrent het geval zelve te geven, en mede te deelen dat die inlandsehe agent, die bovenwinder, het leven heeft gered van dien militairen politieagent, die dan vol gens den Heer Eman terecht niet van zijn wapens gebruik maakte, hetgeen hij trouwens ook niet meer kon, daar zij hem door het publiek waren afgenomen. Bij het verschijnen van die verschillende inlandsche agenten, stond er een inlander klaar om den militair, die op de grond lag, met een steen het hoofd te verbrijzelen.

En nu durft nog de Heer Eman de meening lanceeren, dat die militair er goed aan deed zijn wapens niet te gebruiken! Moest die militair zich dan zonder meer laten schoppen en trappen? Moest hij zich dan maar goedwillig ter beschikking van het publiek stellen om zich te laten steenigen?

Indien de Heer Eman deze meening is toegedaan, en dit blijkt mijns inziens voldoende uit de bedoelde alinea's, welke bestemming wenscht de de Heer Eman dan te geven aan de instelling „politie"? Is dit een speelbal (voetbal)voor het publiek, of zijn zij aangesteld om de orde te handhaven?

Neen, Heer Eman, geen politieagent zal ooit gedoogen, dat een van zijn collega's voor zijn oogen wordt afgemaakt, en hoewel de politie door allerlei krantengeschrijf al meer dan genoeg is getrapt, voor een dergelijke behandeling in werkelijkheid stel len zij zich zoo maar niet zonder meer beschikbaar.

Verder meent de Heer Eman gerechtigd te zijn, dit schot, dat zooals hier vermeld moet worden, was bedoeld als een schot in de lucht, doch dat door het stompen van het publiek te vroeg afging, als een schending der nationale feestelijk heden aan te merken. Deze schending bestond dus niet, toen het publiek zich te buiten ging aan bay-rum, of toen het de politie in ruime mate met steenen bekogelde, omdat deze een arrestant wilde opbrengen; ook niet toen men elkaar toeriep: „Maté", hetgeen betrekking had op genoemden Bovenwinder, voor hij zijn schot had gelost, en natuurlijk in het geheel niet, toen men op het punt stond een politieagent af te maken. Neen, die schending bestond pas toen een ander agent een persoon verwondde om zijn collega het leven te redden. Kan dan slechts een politieagent nationale feestelijkheden schenden?

De Heer Eman schijnt voorts te vergeten, dat datgene, wat hij aanmerkt als een „vreedzame enthousiaste kwaadaardige opstand" (hoe „vreedzaam" en „kwaadaardig" hier bij elkaar moeten passen, is mij een groot vraagteeken), door het Welboek van Strafrecht als een zwaar misdrijf wordt genoemd of is hem dit niet bekend?

Is den Heer Eman trouwens wel iets omtrent het geheele voorval bekend? Zoo ja, waarom dan de waarheid verbloemd en nergens op lijkende onjuistheden aan het publiek opgediend? Is dit misschien weer partijpolitiek van den „vertegenwoordiger van het volk van Aruba"? Moet door dergelijk geschrift het publiek tegen een bepaalde tak van dienst worden opgezet?

Zoo de Heer Eman niet met de feiten op de hoogte was, dan had hij er zich van moeten onthouden, critiek uit te oefenen, en uit deze critiek nog we conclusies te trekken die fnuikend zijn voor een tak der politie.

Heer Eman, de expert in de aangelegenheden van Aruba, is er dezen keer naast geweest, en wel daar de fout te maken te willen oordeelen over aangelegenheden waarvan hij niet de minste begrip heeft. Mijne inziens ware het beter, Heer Eman, Uw invloed bij de massa van het volk, welke invloed volgens meerdere van Uwe uitlatingen zoo groot moet zijn, te gebruiken om individuen, die het voorval van Koninginnedag op hun geweten hebben, terug te houden van het drinken van alcoholische dranken en van bay-rum in het bijzonder, dan ze aan te wenden om diezelfde massa op te zetten tegen een bepaalde tak der politie, die zich bepaald niet in Uwe sympathie mag verheugen. Vanwaar deze antipathie Heer Eman? Heeft deze tak der politie U zelf misschien het vuur wel eens wat na aan de schenen gelegd?

Ik raad den Heer Eman aan zich in den vervolge maar van dergelijk geschrift te onthouden, en mocht het te veel van hem verlangd zijn om zijn neus uit eens andermans zaken te houden, laat hij zich dan eerst tot oordeelen gevoegde personen wenden om inlichtingen, opdat hij tenminste eenigszins beslagen op het ijs kome.

U, Mijnheer de Redacteur, beleefd dankend voor de verleende plaatsruimte.

Aruba 5 October 1932

B. A HOKS.

Naschrift der Redactie.

Nu het *„hoor en wederhoor"* voldoende hierbij is toegepast, sluiten wij hiermede het debat over deze aangelegenheid.

Het „Wilhelmus" officieel erkend.

Eindelijk is dan zooals we reeds inderdertijd hebben medegedeeld door den raad van Ministers het „Wilhelmus" als Nederlandsche volkslied officieel erkend. Algemeen wordt aangenomen, dat Marnix van St. Aldegonde dit lied gecomponeerd heeft ter gelegenheid van het vertrek van Prins Willem van Oranje uit de Nederlanden omstreeks 1572. Maar in de eerste jaren der Nederlandsche onafhankelijkheid, kende men dat lied niet meer; het was zoodanig gedenaturaliseerd, dat er — als lied — zoo goed als niets meer van overbleef. Zoo vinden wij het in den loop der eeuwen verlaagd tot dansmuziek. In de Koninklijke Bibliotheek te 's-Gravenhage bevindt zich een dagboek van een zekere Jan de Boer, uit de jaren 1747 en 1748. Op Zondag 7 Mei 1747 vinden wij vermeld, dat genoemde Jan de Boer dien dag omstreeks 's avonds elf uur op de stoep van zijn huis te Amsterdam een pijp zat te rooken. Hij zelf vertelt hierover als volgt: „... als wanneer ik bemerken, dat mijne gebuurtjes alle in een weergalooze vrolijke humeur waren, gink ik stil en zonder dat het ymand merkten in mijn huys, stelden mijn violons en quam hiermede weder stil op de stoep, dewelke zeven van den grond hoog is en speelde van ouds bekende Wilhelmusvan Nassauwen; waarop mijne gebuurtjes alle, zo oud als jonk, van vreugde opsprongen en begonnen te dansen; deze vois drie maal gerepeteerd hebbende, die volgens de dansregelen uit; aldan verzogten ze mij om een andere dans te spelen; zeggende: ter deser tijt, niet anders te willen spelen als Wilhelmus van Nassauwen. Waarom ik dit gedenke was, dat twee stokoude wijfjes, yder meer dan seventig jaren halende, mede aan den dans geraakten en dansten de deun van Wilhelmus volkomen met drie repetitiën uit."

Het gestadige Wilhelmus uit den grooten tijd van den vrijheidskamp, werd, na al dergelijke phasen van speel- en dans-deuntjes te hebben ondergaan, in 1814 officieel erkend als de zoogenaamde Prinsenmarsch. Jacob Rauscher, op last van den Commissaris-Generaal van het Departement van Oorlog, stelde een aantal marschen en signalen samen voor tamboers en pijpers in het leger en zoo teekende hij ook de „nieuwe wijze" van het Wilhelmus op, die als officieele Koningsmarsch werd gecodificeerd. Dat was een instrumentale melodie, maar het was geen lied meer, en als er wel eens bij geval op werd gezongen, dan zal het wel zijn geweest, zooals Dh. J. W. Enschede schreef: „Wilhelmussie và-an Nassouwe, ben ik van Dui-huit-ui-schen bloed!" Maar dan ook niet meer dan twee regels, de rest van de melodie zal wel zonder woorden zijn uitgebracht. De Hollander was zijn echte Wilhelmus vergeten. Zoo kon het gebeuren, dat in 1815 op verzoek van luitenant-generaal van Kingsbergen door de Maatschappij tot Nut van het Algemeen een prijsvraag voor een nieuw volkslied werd uitgeschreven, waaraan Tollens' „Wien Neerlandsch Bloed" zijn ontstaan heeft te danken. Door de propaganda, welke er sinds Loman's reconstructie en uitgave in 1871 voor gevoerd is, won tenslotte het „Wilhelmus" weer terrein.

Het zal menigeen wel zijn opgevallen, dat bij feestelijke gelegenheden de orkesten het „Wilhelmus" steeds anders speelden dan het werd gezongen. Hierin werd door H.M. de Koningin verandering gebracht. In opdracht van Haar heeft kapitein C. L. Boer, directeur der Koninklijke Militaire Kapel in 1928 het Wilhelmus opnieuw georchestreerd, met weglating van de oude versieringen en herhalingen en volgens de „gezongen" melodie.

Wat deze melodie betreft het volgende:

In cijferschrift aldus:

1) 34| 5.6 2) 67| 117| 1.||
Een prince ... ..Heb ik altijd geëerd
Dat ik toch... ..Die. mij mijn hert doorwondt.

Bij aanschrijving van den Inspecteur der Infanterie werd in Januari 1929 bepaald, dat de zetting van het „Wilhelmus" van Nassouwe", zooals die tot dan toe door de militaire muziekkorpsen bij plechtigheden van militairen aard werd ten gehoore gebracht — in de eerste plaats bij inspectiën van H. M. de Koningin of leden van het Kon. Huis te houden — moest worden vervangen door de zetting, zooals deze is bewerkt door den directeur van den Kon. Militaire Kapel, den eersten luitenant der Grenadiers, C. L. Boer. Aan de korpsen der landmacht en de Kon. Ned. Marine werden terzelfdertijd de partituren van het nieuwe getoonzette „Wilhelmus van Nassouwe" toegezonden. Het jongste besluit van de Nederlandsche Ministers schrijft de toonzetting van Valerius officieel voor.

Voor de meesten zal het wel onbekend zijn, dat er ook een uitnemende Fransche vertaling van het Wilhelmus bestaat, welke afkomstig is van Gabriël Fourmennois, een warm vriend van den Prins van Oranje, die van 1572 tot 1574 bij Middelburg in het leger van den Prins diende. Dh. J. W. Enschede vestigde er in 1889 de aandacht op in een artikel, in het „Bulletin de la Commission de l'histoire des Eglises Wallones."

In de Waalsche gemeente te Haarlem pleegt men het op de nationale feestdagen te zingen.

1) Bij den aanvang van de 3/4 maten 2 achtsten worden gespeeld (gezongen) op het woordje „een", n.l. de terts en de kwart, terwijl 2) in de laatste drie maten op de woorden „Heb ik altijd geëerd", op de woorden „Heb" en „Ik" ieder een achtste komt, terwijl dan op de lettergreep „al" een kwart komt.

Kapelaan Faulhaber.

Een martelaar van het biechtgeheim.

Honderd vijf en zeventig jaar geleden zag het er in Duitschland nog een beetje zwarter uit dan tegenwoordig, want toen was het land het schouwtooneel van den zevenjarigen oorlog. Er was toen ook een vesting Glatz en uit deze vesting deserteerden op een goeden dag twee soldaten, hetgeen misschien begrijpelijk is, wanneer men weet, op welke wijze soldaten in die dagen soms geronseld werden. Glatz schijnt overigens een weinig beminnens-waardig garnizoen geweest te zijn, want de fusiliers liepen er mel bosjes tegelijk weg, hetgeen de militaire autoriteiten er alweer toe bracht uiterst zware straffen tegen het wegloopen als remedie voor te schrijven.

De twee bovengenoemde soldaten waren dom genoeg zich weer te laten vangen en een van beiden werd zonder meer afgemaakt. Maar de andere voerde voor den krijgsraad tot zijn verontschuldiging aan, dat de slotkapelaan, de eerwaarde heer Faulhaber, hem in de biecht uitgelegd had, dat deserteeren volstrekt niet zulk een zware zonde is. De woede van de militaire bevelhebbers verplaatste zich nu van den soldaat op den slotkapelaan en eerstgenoemde kwam met wat spitsroeden loopen vrij. Maar nu moest de priester er aan gelooven. Er werd een proces tegen hem van stapel gelaten, dat aanvankelijk nog al goed afliep. Kapelaan Faulhaber werd door de burgelijke overheid uit zijn ambt ontzet en voor den verderen loop van den oorlog in de gevangenis gestopt.

Maar hiermede was de vestingcommandant, de heer generaal Fouqué niet tevreden. Gezegde generaal beriep een krijsraad en hiervoor werd kapelaan Faulhaber nu gedaagd. Evenals te voren, bij het burgerlijke geding, weigerde de priester ook nu weer het biechtgeheim te schenden en hierin vonden de militaire rechters aanleiding hem ter dood te veroordeelen. Het vonnis werd aan koning Frederik II voorgelegd en door dezen bekrachtigd.

Op 30 December 1757 volgde de voltrekking. Men liet het lijk aan den galg hangen en daar werd het twee jaar later door de Oostenrijkers gevonden, toen dezen Glatz in hun bezit namen. Er volgde nu een behoorlijke begrafenis van den martelaar in de parochiekerk van de stad.

De herinnering aan dit offer van het biechtgeheim is in Glatz levendig gebleven en nu zal er in December a. s. een kapelletje ter verheerlijking van zijn nagedachtenis ingewijd worden. Maar men wil ook verder gaan en kapelaan Faulhaber ten derden male een proces aandoen. Ditmaal echter niet voor een militairen rechter, maar voor de geestelijke vierschaar in Rome en zulks met de bedoeling hem zalig gesproken te krijgen.

Feuilleton.

Inkwartiering bij 't Kantonierke.

door **FLOR. HEUVELMANS.**

17

Doruske was niet dood, dat is waar; maar... als het Doruske niet was, kon het toch heel goed een ander zijn.. de Duitschers zijn immers tot alles in staat.. en er is toch geen rook zonder vuur neep, geen rook zonder vuur...

En het klopte hem maar toe in de hersenen en de mare bestookte hem in het donker van de baan naar den Heikant zóódanig, dat hij op de maat van zijn stap in zijn oor hoorde suizen: „Kop af, niet af, kop af, niet af!" al maar toe. 't Was het kraken van de sneeuw onder zijn klompen, dat hem deze muziek zong, want nu de zon reeds eenige uren verdwenen was, vroor het weer steenen dik; in de lucht was het helder en flonkerden de sterrebeelden, en in het Zuid-Oosten boven het dennenbosch hing de volle maan, verzilverend, het heerlijk witte natuurtafereel te beschijnen.

Maar dien avond zag Jan al die pracht niet. Hij schreed maar brommeud voort over den ruimen straatweg, langs het met sneeuw bijna geëffend karspoor, tusschen de zoomen van eikenstruikgewas; en bij den draai, aan den ouden eenzamen reuzeneik, zag hij reeds zijn huisje staan, en de lichtvlek van het haardvuur door de ruiten

Nu was hij zijn woning genaderd en ging wakkeluimd binnenschieten, doch plots bleef hij beweegloos staan en met zijn stap hield ook het gebons in zijn hersenen op; zijn gedachten vlogen in een andere richting, en leunend op zijn mispelaar, luisterde hij naar een zacht gezang, dat heimnisvol binnen door het huis ruischte. 't Was een lied, dat op zichzelf niet treurig klonk, maar door den toon waarop het gezongen werd, gansch in één klank was met de plechtige stilte van den witte glorienacht in de heide; het stemde weemoedig en greep de het hart; de woorden kon hij echter niet verstaan:

„In der Heimat da gibt' 's ein Wiedersehen..."

Eerbiedig als op den drempel van een sterfhuis,— bevreesd, door eenig geruchl stoornis te verwekken, sloop Jan naar de deur en opende ze zacht.

Wat zag het er daar rustig en gezellig uit; — wat geurde het er lekker; — wat milderende lucht van kalmte en vrede kwam hem daar toegewaaid!

Het haardvuur was er het eenige licht, de tafel stond gedekt met drie borden en kopjes; midden in, een dampende teil met stampaardappelen, voor ieder een snede brood.

Gebogen over het vuur waakte Mieke over een grooten dikken boekweitkoek, die de pan schier geheel vulde, — en de Duitscher, met armen op de knieën in den leunstoel, zag haar na, sleepend zingend zijn heimweelied.

Beiden in hun doen verslonden, keken amper op bij Jan's binnentreden doch de zang hield op.

— 'n Avond, zei Jan, en mede sloot hij de deur. Hij keek nog eens rond en wilde even op de bank plaatsnemen, doch stiet in het halfdonker tegen een gevuld groflinnen zakje; hij betastte het onwillekeurig, en dan schielijk, met een ruk, trok hij het open, deed er gretig een greep in en riep als in verrukking:

— Duivenboonen!

Zijn blik vestigde zich op Stephan, die weemoedig glimlachte.

— Kom aan tafel, Kantonierke, zei Mieke; 't is klaar.

Ook de Duitscher stond op en naderde de tafel, neuriënd nog:

„In der Heimat, in der Heimat..."

Toen 's anderendaags Stephan reeds vroeg naar zijn dienst was, ontdekten Jan en Mieke met ontzetting, dat de tinnen schotels boven den schoorsteen en de koperen kandelaren op de kast, verdwenen waren...

— Het is verdomd een dief, vloekte Jan Brabants.

HOOFDSTUK VIII.

Neen, 'ne mensch.

Het was een prachtige zomerdag den 15en Augustus 1916, met de hooggetijde van O. L Vr. Hemelvaart. Mieke vierde plechtig den dag van hare patrones. Zij was al naar de vroegmis geweest en nu ging zij nog eens naar de hoogmis, met haar bontgeruiten doek om, en haar kanten trekmuts op, met zijden linten; zij nam haar oud kerkboek mede met groote letter en haar bril in zijn houten huisje, en zij kon maar niet begrijpen, waarom dien dag de processie, nu voor de derde maal al, niet zou uitgaan. Onze Lieve Vrouw moet dan maar thuis blijven, als nochtans Onze Lieve Heer uit den hemel kwam gedaald, midden op de markt in de veldmis, die door de Duitsche soldaten met volle koperen muziek werd bijgewoond.

De oude pastoor zou wel graag de processie hebben laten uitgaan, maar verder was hij er niet over te spreken; hij had zulk maar in de Congregatie gezegd, enkel in de Congregatie. Hij had zich ook ergens laten ontvallen, dat de katholieke Duitsche soldaten, zoo talrijk, geregeld 's Zondags naar de mis kwamen en zoo devotelijk konden bidden, dat hij er zich gesticht door gevoelde; heel wat anders dan toen hij 't begin van den oorlog de „Belze" soldaten nog in 't dorp lagen en de naald van den kerktoren hadden neergehaald.. Om dit gezegde had de onderpastoor in drie dagen geen stom woord meer tegen hem gesproken, en de notaris had hem een tijd lang scheef bezien, en de vrederechter, die nooit een voet in de kerk zette, had hem sedert dien zelfs den goedendag geweigerd...

De processie zou dus niet uitgaan.

Mieke kon er geen kop aan krijgen, hoe dat alles samenhing, maar dacht in haar onnoozelheid, dat de pastoor het wel best zou weten, en zooals hij het doet, zal het wel goed zijn.

Op haar sjoffelstapje trok Mieke de baan in, naar de kom van 't dorp, door een lekker warme zonnelucht, zooals het 's morgens rond negen uur opwekkend en heerlijk kan zijn.

Bij den reuzeneik knielde zij op het bidbankje en prevelde een Weesgegroet voor het Lieve Vrouwebeeldje dat in zijn eenvoudig kapelletje, voor de gelegenheid van den feestdag met bloemen versierd, aan den boom gehecht was. Met een kruisje stond zij weer recht, en nog steeds gebeden murmelend trippelde zij een eind verder, totdat zij de baan verliet met het mullig zand en karsporen, om het voetpad in te slaan dat langs het korenveld van den burgemeester liep. Toen had zij links het eiken struikgewas, donkergroen, waaronder braambessen groeiden, en waartusschen dikke spinnen hun groote sterrenetten gespannen hadden, bepereld met dauwdiamantjes; en rechts het stoppelige veld ontdaan van zijn gewas, maar dat nu met lange rijen schoven prijkte.

Wordt vervolgd.

Ter overname aangeboden tegen ieder

aannemelijk bod:

AUTOBUS No. 350

Merk „Dodge Brothers".

Te bevragen op het St. Thomascollege,

de heele Zaterdag en op schooldagen

buiten de klasuren.